

PERSBERICHT

10 JULI 2018

Verslag aan het federale parlement

Cultureel en wetenschappelijk patrimonium van de federale Staat – inventarisatie en boekhoudkundige registratie

In zijn verslag aan het federale parlement onderzoekt het Rekenhof of de tien federale wetenschappelijke instellingen (FWI) die onder de bevoegdheid van de staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid vallen, het cultureel en wetenschappelijk patrimonium van de federale Staat volledig en accuraat hebben geïventariseerd, gewaardeerd en in de boekhouding geregistreerd. Het Rekenhof stelt vast dat o.a. door een gebrekkige interne beheersing en onvoldoende ondersteuning de FWI's nog niet over een volledige, actuele en betrouwbare inventaris beschikken. Daardoor kunnen ze hierover niet getrouw rapporteren in de boekhouding.

De federale wetenschappelijke instellingen (FWI) die onder de bevoegdheid van de staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid vallen, beheren een uniek en waardevol cultureel en wetenschappelijk patrimonium. Dat bestaat onder meer uit museumcollecties, bibliotheken, archieven, beeldmateriaal, onderzoekspecimens (bv. insecten, gesteenten), wetenschappelijke instrumenten en digitale gegevens (bv. over sterrenkunde). De instellingen zijn wettelijk verplicht hun collecties te inventariseren en erover te rapporteren in hun rekeningen.

Interne beheersing en ondersteuning

De kwaliteit van de inventaris en boekhoudkundige registratie wordt mee bepaald door de wijze waarop de FWI's georganiseerd, gestuurd en ondersteund worden. Het Rekenhof stelde vast dat hun goede werking belemmerd wordt door o.a. onzekerheid over hun statuut, onvoldoende toekomst- en beleidsvisies, gebrek aan sluitende procedures en richtlijnen, onvoldoende centrale aansturing, een gebrekkige informatiedoorstroming, beperking van de financiële middelen en personeelskrapte waardoor medewerkers een ruim takenpakket toegewezen krijgen met onvoldoende functiescheidingen.

Inventarisatie

Hoewel de inventarisatie door de jaren veelal wel op een of andere wijze gebeurd is (via manuele registers, steekkaarten, Excelbestanden of tegenwoordig in geautomatiseerde collectiebeheerssystemen) is ze onvolledig en onbetrouwbaar. Niet alle werken die bij de FWI's aanwezig zijn, zijn opgenomen in een inventaris. Omgekeerd zijn werken die nooit eigendom van de Staat waren, toch in inventarissen ingeschreven.

De FWI's beschikken nog niet over een gecentraliseerde inventaris die alle deelinventarissen omvat. Er zijn hiaten in de tijd, o.a. omdat registers uit het verleden zoek zijn of er gedurende bepaalde perioden geen registraties gebeurden. Overzichten van langdurige bruiklenen aan derden ontbreken. Stukken kunnen door historische reorganisaties overgedragen zijn aan een andere collectie waardoor eenzelfde object in meerdere deelinventarissen kan voorkomen. Een object met meerdere nummers, dubbel gebruik van eenzelfde nummer, nummers zonder object of één nummer voor een groep van gelijkaardige specimens zijn mogelijk. Het is bijgevolg onmogelijk de omvang van de collecties van de FWI eenduidig te bepalen. Bovendien zijn de collectiestukken niet altijd direct lokaliseerbaar, bevinden ze zich niet altijd in aangepaste lokalen, is de toegang onvoldoende beveiligd, en organiseren de FWI's nog onvoldoende gestructureerde, systematische inventarisverificaties. Risico's op beschadiging en verlies zijn reëel.

Het Rekenhof beveelt de FWI's aan dringend een actieplan op te stellen om de achterstand en tekorten in de inventarisatie weg te werken. Het beveelt ook aan regelmatig (eventueel steekproefsgewijs) de inventaris te verifiëren. De FWI's moeten hierbij echter structureel ondersteund worden met voldoende middelen en er moet oog te zijn voor een centrale aansturing met duidelijke visies, prioriteiten, procedures en richtlijnen.

Valorisatie

Door de onduidelijkheden bij de toepassing van de Comptabiliteitswet is het weinig realistisch dat de FWI's tijdig een volwaardige en gewaardeerde inventaris zullen hebben. Gezien het belang van het cultureel en wetenschappelijk patrimonium in de jaarrekening van de federale Staat, die vanaf 2020 ter certificering aan het Rekenhof moet worden voorgelegd, heeft dat een impact op het getrouw beeld van die jaarrekening.

Bij gebrek aan standaarden is het belangrijk dat instanties zoals de Commissie voor Openbare Comptabiliteit (COC) en de FOD Beleid en Ondersteuning (BOSA) voor verduidelijking zorgen. Op basis van hun adviezen moeten de FWI's hun eigen waarderingsregels opstellen en hun werkmethoden aanpassen.

De staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid sluit zich aan bij de conclusies en zal in de mate van het mogelijke rekening houden met de aanbevelingen.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag *Cultureel en wetenschappelijk patrimonium van de federale Staat – Inventarisatie en boekhoudkundige registratie* werd bezorgd aan het federale Parlement. Het is samen met de samenvatting en dit persbericht terug te vinden op de website van het Rekenhof (www.rekenhof.be).